

B-kursen 97/98

boendet — skissandet

‘Mellemrummene’ – byens rum og liv

— formade av bebyggelse och landskap

Temat handlar om de första skisserna på vad sorts boende/bebyggelse du tänker dig och då med en utgångspunkt i vad för sorts liv mellan husen du vill ha. Andra utgångspunkter väljer du själv. Under temat formas mellanrummen av husen (mm). Du organiserar ett bebyggelsemönster utifrån förebilder av olika slag (enligt dina val).

Rubriken är satt på danska därför att det Gehlska perspektivet är så starkt. Vi vill sätta strålkastaren på att det är mellanrummens organisation som är samhällsbyggets arkitektur för oss. Vad som händer inne i husen intresserar oss inte mer än vad man ser ut genom fönster o a, och var man går ut/in. Det vi formar är rummen kring människors vardagsliv ‘utomhus’, dvs i vardaglig vistelse, i lek, i rörelse (mer eller mindre rationell). Det vardagslivet behöver vi alltså förstå och göra oss kapabla att leva oss in i. Till det har Jan Gehl ett språk.

Vi brukar säga att husens fasader är mellanrummens ‘tapeter’. Att mellanrummen formas av husen är dock en sanning med modifikation. Ju glesare bebyggelse, ju mer träder andra element in som väggar. Den estetiska organisering du gör av rum och rumssammanhang kräver en medvetenhet om vilka element som formar och vilka som bär information. Och vad som är fast och vad som är valbart. Vad som är förutsättning och vad som är lösning i ditt skissande. Ju mer befintlighet, ju mer styrd gestaltning – på gott och ont. Rummet formas alltmer av sitt innehåll när väggarna är givna. Vad finns på marken, vad står på den, vad rör sig genom rummet? Vad är det som berättar något, om funktion, om relationer, om andras liv?

Nu börjar det kanske låta som vi hunnit långt fram i arbetet. Låt oss återvända till arbetsprocessen. Vad är det som händer? Du befinner dig i en komplicerad situation. Det är så mycket att få fatt på:

- beställarens idé (som gav uppdraget)
- din tolkning (och utveckling) av denna idé
- din boidé (→arkitekturidé)
- din tolkning av förutsättningarna för den
  - i infrastrukturens olika system
  - i terrängens form och landskapets dynamik
  - i kulturlandskapet och platsens själ
- ... och beställarens gensvar på dina tolkningar, och så vidare i en mer eller mindre rik dialog ... (här i handledningen och gruppdiskussionerna)

Du kan inte hålla alla dessa bollar i luften samtidigt. Du kan heller inte slå dig till ro och vänta på gudomlig inspiration. Idéer och problemlösningar kräver ‘input’, att du laddar in förutsättningar och provokationer. Vad du alltid kan göra, är att börja nysta i en ända. Byt sedan. Så småningom märker du att allt fler aspekter finns med i skissandet.

Boendevision? Hur få fatt på en sådan?

Två vägar att gå, i princip:

- Människan i bebyggelsen, vem tänker du på? Vem är hon, hur lever hon sitt liv? Hon som vill bosätta sig här. Är hon ensam, vad sysslar hon med? Hur ser hon på nuet och framtiden? Människorna i din bebyggelse är de lika eller olika? Hur ser de på grannar? Hur ser de på

‘service’? Vad för närmiljö vill de ha, vad för sorts mellanrum? Utifrån dessa föreställningar kan du skissa på den bebyggelse som ger sådana mellanrum. *Friytorna först, husen sedan.*

- Intressanta bebyggelsemiljöer, vad kan man leva för ett slags liv här? Vad är bra, vad är sämre? Kan man förbättra det? Hur är friytorna ordnade i detta exempel, ‘servicen’, trafiken? Hur är det med bekvämlighet, trygghet, valmöjligheter? Vad är förresten viktigast? Din uppfattning av ‘det goda boendet’ växer fram genom dina tolkningar av exemplet, medvetet och undermedvetet i valen av dem. *Bebyggelsemönstret först, friytorna sedan.*

Den förra är den sociala och tidgeografiska vägen. Den andra är den traditionella: bebyggelsemönster på inspiration, att anpassas till terräng och andra förutsättningar, friytorna blir ett resultat. (inte nöjd → ändra! alternativ? värdera genom jämförelser del av skissarbetet)

Den förra är att leva sig in i den ‘nye’ boendes vardag på plats och i regionen, och se möjligheterna i landskapet, se hur ‘spårvagnen’ åker fram genom landskapet, var din boende stiger av, går hem genom platsen utmed någonting ... , se hur hus kunde ligga kring detta ‘stråk’. Se var nyttigheter finns. Med bebyggelsen ordnad inifrån på detta sätt blir nästa steg i skissandet att se på konsekvenserna av formen åt andra hållet, utåt mot terrängformer och omvärld.

I bägge strategierna är frågan ‘vad för sorts boende’ inbyggd. Är det ett ‘innerstadsboende’ eller ett lantligt? Är det modernismens höjdpunkt som är förebild, eller medeltidsstaden, eller folkhemsbyggets 50-tal, eller ett postmodernt uttryckssökande, eller den fysiska bilden av ett ‘hållbart’ samhällsbygge? Eller bättrade egna minnen?

I alla händelser, vilka vägar du än väljer, så ses vi i handledargrupperna fredag 17/10 0815 och ägnar förmiddagen åt diskussioner om dina idéer genom dina skisser. Dvs du kan uttrycka dig som du vill. Nya skisser, gamla skisser, tidningsklipp, collage... Allt som illustrerar dina tankar. Ta gärna med dig funderingar på olika alternativ.

För passformen mellan bebyggelse och landskapselement behöver du en måttuppfattning. Till det måste dina visioner ‘förvandlas’ till planprinciper, bebyggelsemönster – som kan prövas mot din plats och utrymmena där.

Planskisser alltså, men också sektioner för att få fatt på bryn och annat.

Allt för att söka ditt programs principer.

Lycka till!